

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11953.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, petek 21. aprila 1944

Preis - Cena L 0'80

Podporni boni

Socialne pomoči Vrhovnega komisarja (Soziales Hilfswerk des Obersten Kommissars). Trgovci, ki so predložili bone Združenju trgovcev, naj takoj dvignejo v pisarni Združenja pripadajoče jim zneske.

Zbirka nerabnega papirja

Slovenski Rdeči križ v Ljubljani se obrača s prošnjo do vseh trgovskih obratov, da izločijo iz svojih arhivov vse nerabne spise, nerabni papir in stare knjige ter naj te dajo na razpolago gospodarskemu referentu Slovenskega Rdečega križa, šola pri sv. Jakobu, telefon št. 21-29. Iz zbirk starega papirja si bo ta ustanova priskrbel potrebna finančna sredstva za izvedbo svojih ciljev.

Vsem trgovskim obratom toplo priporočamo, da se temu pozivu blagohotno odzovejo in pripravljene količine dajo RK na razpolago, katerega naj obveste na prej navedeni naslov.

Nov sekvester pri Putniku

Prezident pokrajinske uprave div. gen. Rupnik je razrešil dolžnosti sekvestra pri Putniku in imenoval za novega sekvestra dr. Frana Rateja, načelnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo v pokoju.

Cene življenjskih potrebščin v Romuniji

Romunski gospodarski list »Argus« primerja vzdrževalne stroške v prvih dveh mesecih letošnjega leta ter ugotavlja, da so se od začetka leta do konca februarja zvišali samo za 1.15%. Če pa vzamemo pri indeksu vzdrževalnih stroškov za podlago avgust leta 1939. = 100, potem vidimo, da je bil med vojno porast stroškov ali cen najvažnejših življenjskih potrebščin naslednji:

avgust 1939	4.045
januar 1940	4.720
„ 1941	6.223
„ 1942	11.737
„ 1943	15.271
„ 1944	19.376
februar 1944	19.600

Od avgusta 1939 do februarja letos so se stroški povečali za približno 484%.

Precej stalne so še cene živil, najbolj pa se dvigajo pri tekstilnem blagu, ker je še vedno dovolj kupeev, ki plačujejo za izdelke iz prave volne in bombaža vsako ceno.

Predelovanje bombaža v Turčiji

Od lanskega pridelka so ostale v Turčiji velike količine bombaža, ker so bile zapreke pri izvozu. Banka Sumer bo finansirala veliko novo predilnico, v kateri bodo uporabljeni presežki bombažnega pridelka, ki jih ni mogoče izvoziti. Novo predilnico že gradijo v okolici Istanbula in stroški novega obrata so preračunani na 4 milijone turških funtov. Za novo industrijsko podjetje so naročili v Švici 20.000 vreten. Letos bodo znatno razširjeni tudi nekateri obrati turške tekstilne industrije, da bo mogoče doma predelati čim več bombaža. V zadnjih dveh letih se je izvoz surovega bombaža iz Turčije zaradi vojnih ovir zmanjšal in je bila pri tem najbolj prizadeta pokrajina Adana ob meji Sirije, kjer pridelujejo največ bombaža.

Evropski socialni program

Na povabilo delovnega znanstvenega zavoda Nemške delovne fronte (DAF) je bil v zdravilišču Salzbrunn v Šleziji zborovanje vodilnih socialnih politikov in socialnih znanstvenikov Evrope. Po večdnevni debati o vseh vprašanih, ki so važna za ureditev socialnega življenja evropskih narodov je prišlo do popolnega soglasja o potrebi odklonitve ponosne metode kapitalizma in marksizma ter so se vsi zborovalci izrekli za misel nacionalnega socializma. Rezultat zborovanja je bil podan v zaključnem protokolu, ki vsebuje naslednjih 17 tez:

1. Izhodišče vsakega socialističnega reda je narodna skupnost. Tej se podreduje vsi posamezni interesi in ona zajamčuje življenje in obstoj osebnosti. Socialna politika se zato ne more omejiti na to, da bi služila trenutnim prednostim posameznih oseb ali skupin. Ona je skupek vseh načel in ukrepov, ki zajamčujejo zdravje razmerje vseh pripadnikov naroda do narodne skupnosti brez ozira na to, če so v samostojni ali odvisni poziciji.

2. Skupnost je življenjsko splošna le, če se more opreti na osebnosti, ki morejo in hočejo pri svojem delovanju prevzeti največjo možno mero odgovornosti do skupnosti. Če tega ne bi bilo, bi bila skupnost samo brezbarvni kolektiv.

3. Storitve je celota vsega dela, ki ga izvrši posameznik narodne skupnosti v vseh panogah narodnega življenja. Storitve za skupnost določa socialni čin in socialni položaj osebnosti. S tem postaja storitev središče socialnega reda.

4. Izvršena dolžnost do dela je pogoj za pripadnost k narodni skupnosti in uživanja njenih pravic. Nasprotno daje pravica do dela slehernemu pripadniku naroda možnost, da se oprosti trajne negotovosti glede svojega obstoja, kar je bilo značilno za socialno usodo zadnjih stoletij.

5. Osrednje mesto storitvi in delu v socialnem redu vodi k odklonitvi vseh predprav, ki ne temelje na osebnem delu posameznikov.

6. Iz tega pa sledi zahteva, da so slehernemu članu naroda odprte vse možnosti naobrazbe in razvoja, ki ustrezajo njegovi nadarjenosti. Pravica do naobrazbe odpira pot k socialnemu dvigu.

7. Pri vsej potrebi načrtnega vodenja delovne sile bo vendar narodna skupnost skrbela, da se — po zaslugi njene pomoči — naobraženi in pospeševani talenti iz svobodne odločitve in svobodne odgovornosti usmerjajo k njih znanju in nacionalnim potrebam ustrezajočim delovnim mestom.

8. Vsak zasebni dvig bi bil brezkoristen, če se ne bi rodbina kot matična celica naroda še posebej pospeševala. Osebnost mora svoje storitve doseženo mesto upravičiti tudi z ustanovitvijo in razvojem zdrave rodbine. Da se ta končni cilj doseže, mora narodna skupnost poskrbeti, da ima vsaka rodbina zadostno stanovanje in zadovoljive eksistenčne pogoje.

9. Vsaka osebnost naj izoblikuje svojo usodo iz lastne odgovornosti. Naloga narodne skupnosti pa je, da noben njen član ne zaide brez krivde v stisko. Zaradi tega jamči za varnost življenjskega večera, za varnost v primeri bolezni,

invalidnosti in materinstva ter skrbi za vdove in sirote. Pravica do socialne zaščite izvira za posameznika od izvršitve njegove dolžnosti kot član naroda — brez ozira na naključje samostojnosti ali nesamostojnosti, socialnega položaja, njegovega dohodka ali dokladnega sistema.

10. Iz delovne dolžnosti izvira pravica do pravične mezde za vsako delo. Pogoj za pravično mzdo je brez ozira na vsa naključja gospodarskega položaja ter konkurenčnih razmer veljavno merilo za vrednost dela ter osebne storitve.

11. Mezda in storitev moreta biti trajno v skladu le, če je skrb za socialno pravičnost povzdignjena kot vladajoče načelo narodnega življenja in če prepleta vsa dejanja narodne skupnosti ko tudi osebnosti. Načela socialne pravičnosti se morajo prav tako uveljaviti v gospodarski in finančni politiki, ko v vseh drugih panogah narodnega življenja.

12. Ljudsko zdravje ter telesna in duševna okrepitev so glavni nosilci trajnega socialnega reda ter se morajo zato posebno velikopotežno pospeševati.

13. Sele udeležba na kulturnem življenju narodne skupnosti napravljajo ustvarjajočega za njenega polnovečnega člana. Zadosten prosti čas in skrb za kulturni splošni naroda ustrezajočemu izoblikovanju spadata k najodličnejšim nalogam socialne politike. Zaokrožen, narodnim in krajevnim potrebam ustrezajoči življenjski slog tvori najvažnejši pogoj za socialni mir.

14. Socialni mir zahteva blaginjo naroda primeren red zemljiške posesti, kmetijskega stanu ko tudi vsega kmetijskega dela. Zdravo

kmetijsko ljudstvo mora tvoriti podlago socialnega reda tudi v kmetijstvu.

15. Nacionalni socializem je skupek pameti in pravičnosti pri urejanju socialnih problemov. Postavlja se v zavestno nasprotje z liberalizmom in kapitalizmom ko tudi z marksizmom vsake oblike. Ne more se omejiti na delna polja. Zato zahteva tudi vodstvo gospodarstva po socialističnih načelih.

16. Narodna skupnost izključuje stanovski in skupinski egoizem katere koli vrste. Zato premaguje tudi vse zarodke za izkoriščanje in proletariziranje ljudi. S tem, da se narodi priznavajo k ideji narodne skupnosti, ustvarjajo predpogoje za socialistično Evropo brez proletarcev.

17. Po kateri poti gre kateri narod za uresničenje tega cilja zavisi od različnih predpogojev, ki jih ima. Socializem ni nikaka shema, ki bi se mogla vsiljevati narodom, temveč ideja, da se polno razvije življenje evropske skupnosti narodov. Praktična socialna politika bo izbrala najrazličnejša pota, da pride do splošne ideje k uresničenju narodnega socializma.

Zborovalci so po sprejemu tega protokola sklenili, da se morajo redno izmenjati misli, kako bi se položili fundamenti evropske skupnosti dostojne socialne znanosti. V ta namen naj bi se: 1. redno izmenjavala poročila, informacije in literatura med zainteresiranimi osebami in organizacijami;

2. izdelal priročni leksikon evropske socialne politike in

3. ustvarili znanstveni pogoji za socialno statistiko, ki bi služila proučevanju socialnih problemov evropske skupnosti.

Belgijsko gospodarstvo

Nemška trgovinska zbornica v Belgiji je podala naslednjo sliko o belgijskem gospodarstvu. Belgija je bila pred vojno izrazita zunanje-trgovinska dežela in večkrat je bilo 50 odstotkov vse zunanje trgovine odvisno od čezmorskih trgov. Ko so prenehali čezmorski odnosi, se je moralo belgijsko gospodarstvo temeljito preorientirati. Da se je to posrečilo v primeroma zelo kratkem času, se je v prvi vrsti zahvaliti sodelovanju Nemčije, ki je v kratkem času postala največji trgovinski partner Belgije. Nemčija ni prevzemala samo velik del presežkov belgijske proizvodnje, temveč je tudi dobavljala Belgiji važne surovine.

V tej medsebojni blagovni izmenjavi se je v primeri s predvojno dobo marsikaj izpremenilo. Pred vojno je dobavljala Nemčija Belgiji predvsem visokovredne gotove izdelke in nabavljala v Belgiji važne proizvode za nadaljnjo predelavo. Danes pa je nemško gospodarstvo z oborožitveno proizvodnjo tako zaposleno, da more dobavljati gotove izdelke samo v

manjši meri, dočim je dajala Belgiji naročila za izdelavo gotovih izdelkov. Istočasno pa je dobivala Belgija zaradi teh naročil tudi važne licence, spoznala koristne produkcijske metode in si pridobila dragocene izkušnje.

Vse to in pa poglobitev belgijsko-nemških odnosov je naravno vzbudilo v Nemčiji tudi željo, da se tudi kapitalno zainteresira v Belgiji. Kakor je Belgija precej udeležena v nemškem gospodarstvu — tako v steklarski, kemični in električni industriji — se v zadnjem času opažajo tudi začetki nemških kapitalnih naložb v Belgiji. Zaenkrat se kažejo te naložbe predvsem v ustanavljanju samostojnih firm, ki so jih ustanovile banke, zavarovalnice, industrijska in trgovska podjetja.

Belgija je mogla z nemško pomočjo tudi izboljšati svoje trgovinske odnose z drugimi deželami evropske celine ter se vedno bolj vključuje v celotni evropski gospodarski načrt. Zunanje trgovinska bilanca Belgije izkazuje znatna aktiva.

Železo in jeklo v čezmorskih deželah

V svojem pregledu mednarodnega trga za železo in jeklo navaja »Südost-Echo«:

V Severni Ameriki primanjkuje še vedno jekla za civilno preskrbo, surovo železo pa ni več kon-

tingentirano, ker je doseženo ravnotežje med proizvodnjo in porabo. Pri vsem tem pa je v nekaterih industrijskih panogah občutno pomanjkanje jekla in železa. Tako so tovarne za kmetijske

stroje lani dosegle samo 70 odstotkov svoje proizvodnje od l. 1941.

S 1. januarjem 1944 so se železne rude podražile za 15 centov pri toni. Ta podražitev je za železno industrijo precejšnje breme. Pri eni toni rude so se od l. 1941. do konca l. 1943. zvišali delovni stroški od 49.9 na 68.4, stroški za orodje in material od 35.9 na 40.1 centa, transportni stroški pa od 1.81 na 1.90 dolarja.

Dohodki največjih koncernov jekla in železa se znižujejo. L. 1937. je imelo 7 koncernov skupaj 183 milijonov dolarjev čistega dobička, naslednje leto 8.5 milijona zgube, l. 1939. spet nad 96 milijonov čistega dobička, ki je konec l. 1941. dosegel 229.3 milijona. L. 1942. se je čisti dobiček znižal na 147.2, lani pa na 140.9 milijona dolarjev.

V Angliji ima industrija jekla in železa vedno večje težave tudi zaradi zmanjšane proizvodnje premoga. Zaloge železnih rud so nezadostne in bo zaradi tega Anglija kupila vso železno rudo, ki bo v prihodnjih treh letih pridobljena v državnih rudnikih Brazilije. To proizvodnjo cenijo na letnih 1.5 milijona ton.

Na jugu Avstralije urejujejo nova industrijska podjetja, med njimi eno za proizvodnjo jekla iz starega materiala. Polovica tega obrata je že gotova.

V Južni Ameriki se je po podatkih, ki jih je nedavno objavil American Iron and Steel Institut, kapaciteta jeklarn precej povečala. Po cenitvi tega instituta je letna kapaciteta Južne Amerike 1.4 milijona ton surovega jekla in jeklene litine. Od tega pride na Brazilijo in Mehiko 80%, ostanek pa si delijo Peru, Argentina, Čile in Kolumbija.

Ce bodo konec letošnjega leta v Braziliji že obratovala velike nove jeklarne Volta Redonda, bo Brazilija lahko producirala na leto 520.000 ton surovega jekla, v novih jeklarnah pa od tega okrog 300.000 ton. Peru dobi tudi novo veliko jeklaro, ki bo producirala na leto 127.000 ton surovega jekla. Institut American Iron and Steel naglašava v svojem poročilu, da bo Južna Amerika tudi pri takem razmahu svoje jeklene in železne industrije še vedno dober odjemalec proizvodov severno-ameriških koncernov jekla in železa.

Svetovna proizvodnja je bila v zadnjem predvojnem letu naslednja: železne rude 75, surovega železa 83, jekla pa 109 milijonov ton.

Bolgarski premogovniki

Poleg železnice so premogovniki v Perniku največje bolgarsko državno podjetje. Premogovniki so začeli obratovati že l. 1891., od l. 1925. pa imajo samostojno upravo, ki vodi tudi vse druge državne rudnike. Predsednik upravnega sveta je vsakokratni minister za trgovino in industrijo. Od vse bolgarske proizvodnje črnega in rjavega premoga pride na državne rudnike približno 44%, kar znaša v povprečju zadnjih let blizu 3 milijone ton. Uprava v Perniku je dobila lani kredit od 250 milijonov levov za ureditev novih rudniških obratov, letos pa 500 milijonov za nove tehnične naprave. Največ premoga iz Pernika prevzemajo državne železnice.

Zadnja bilanca izkazuje pri obratnem kapitalu 296 milijonov 83.6 milijona čistega dobička. Vrednost opreme je 1205 milijonov, vrednost zalog premoga pa 147 milijonov levov.

Nove smernice madžarske tekstilne proizvodnje

Te dni je madžarski minister za industrijo izdal nove navedbe o tekstilni proizvodnji za civilno potrošnjo. Novi predpisi veljajo do konca leta in vsi tekstilni obrati so bili opozorjeni, da morajo pri svoji proizvodnji računati le s surovinami, ki jih že imajo v zalogi, ker se ni mogoče zanašati na nove dobave. Določene so bile tudi vrste blaga za moške in ženske obleke ter primerne količine vseh ostalih tkanin, ki pri proizvodnji in potrošnji ne smejo biti spremenjene in prekoračene. Obratovanje in poslovanje vseh tekstilnih obratov je pod kontrolo.

Sporedno z novo ureditvijo in kontrolo tekstilne proizvodnje pa je bilo tudi reorganizirano zbiranje starega materiala in odpadkov, da bi se iz njih pridobilo čim več surovin. Glavna naloga preureditve in kontrole tekstilne proizvodnje je omejitev in izločitev modnega blaga v korist povečane proizvodnje praktičnih in neobhodno potrebnih tekstilnih izdelkov.

Prosta trgovina z bombažem v Grčiji

Grška vlada je razveljavila vse predpise o pridelovanju, prodaji, nakupu in transportu bombaža, ki je tako spet prepuščen svobodni trgovini. Državna družba za bombaž, ki je doslej zasegala vse bombažne pridelke, bo lanske pridelke vrnila pridelovalcem, da razpolagajo z njim po svoji volji. Državna družba za bombaž še ostane, ker bo država po določenih cenah kupovala odslej do 30 odstotkov pridelka. S temi količinami bo razpolagala družba, skrbela pa bo tudi za dobavo semena, ki ga bodo pridelovalci dobivali po znižanih cenah, da bi se v deželi čim bolj dvignila proizvodnja bombaža.

Proizvodnja in potrošnja zemeljskega plina v Romuniji

Romunska družba za zemeljski plin je objavila svoje letno poročilo, ki kaže znatne napredke vsega njenega poslovanja. Potrošnja zemeljskega plina je dosegla lani 587.7 milijona kubičnih metrov, ter je bila za približno 29% večja kot l. 1942. V primerjavi z letom 1941. se je potrošnja l. 1942. povečala za 30%, lani pa za 69%. Dobre tehnične naprave družbe so omogočile to naglo in močno povečanje potrošnje.

V Romuniji je zemeljski plin za industrijo in gospodinjstvo za eno tretjino cenejši kot gorilno olje in premog. Zaradi tega tudi družba pri vedno večji potrošnji nima povečanega čistega dobička. L. 1942. so znašali njeni bruto dohodki 495.1, lani pa 916.1 milijona, čisti dobiček pa l. 1942. nad 91, lani pa 89.6 milijona lejev.

Elektrifikacija Romunije

Romunska vlada pripravlja načrt elektrifikacije, ki naj bi bil izveden v desetih letih, da bi se z izkoriščanjem vseh vodnih sil dosegla proizvodnja energije do 1.6 milijarde kW. Stroški za izvedbo velikega načrta so preračunani na 80 milijard lejev.

Skupščina Zadružne zveze

V torek dopoldne je bila v Unonu redna letna skupščina Zadružne zveze, katere se je udeležilo 64 delegatov z 169 glasovi, dočim je vseh glasov 640. V začetku lanskega leta je imela Zveza včlanjenih 243, konec leta pa 248 zadrug. Promet med centralo in članicami je lani dosegel približno desetino prometa iz leta 1938. Znašal je nad 85.8 milijonov lir. Račun izgube in dobička za l. 1943. je bil skupaj 1,670.862 lir.

Terjatve v tekočem računu so narasle za 14%, naložbe pri denarnih zavodih pa so se znižale za 3%. Nepremičnine so vredne nad 2.5 milijona lir. Račun izgube in dobička kaže naslednjo sliko: kosmati donos obresti 650.150 lir, nepremičnin 43.294 lir, tiskovin 371 lir. Vsota dohodkov je 693.816 lir. Stroškov je bilo 684.108 lir (upravna režija 600.326 lir, odpisi 83.022 lir, »Narodni gospodar« 760 lir), tako da znaša poslovni

prebitek 9708 lir. Nadzorni odbor je sklepne račune odobril ter predlagal razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta, vodstvu Zveze in uradništvu pa izrečeno priznanje za iniciativno in marljivo delo. Soglasno so bili vnovič izvoljeni tudi odborniki, katerim je letos potekla triletna doba.

V poročilu upravnega odbora je bila naglašena velika škoda, ki so jo imele številne zadruge v pokrajini. Zadružna zveza je po Zavodu za zadružništvo poslala Pokrajinski upravi predlog, da se izda posebna uredba o odškodnini vsem, ki so bili prizadeti pri žalostnih dogodkih preteklih let. Zadružnikom je bilo tudi naznanjeno, da se bodo v prihodnosti za drug k raznim zvezam verjetno zgodile neke spremembe, tako da bo Zadružna zveza ostala matrica le za kmetijske kreditne zadruge. Vse to se bo zgodilo v sporazumu z o talimi zvezami.

Načrt glede povojnega zračnega prometa

Dočim razne zračne družbe že delajo načrte o bodoči njih udeležbi v svetovnem zračnem prometu, se je po vesti »New York Times« ustanovila pod angleškim vodstvom delniška družba, ki hoče brez ozira na interese posameznih držav doseči popoln monopol za ves meddržavni zračni promet med Evropo in z drugimi kontinenti. Projektanti so sicer bili dovolj previdni, da niso vložili v podjetje nobene večje vsote, ker se pač zavedajo, da se bodo druge države, zlasti pa Nemčija takšnemu posiljenju uprle. List »New York Times« piše nadalje (kakor poroča »Südost-Echo«) še naslednje:

Namen podjetja je obratovanje zračnih črt v vsej Evropi in iz Evrope v druge celine. Družba se imenuje »Airopia« in ima začasno svoj sedež v Londonu, po vojni pa bi ga preložila v Bruselj. Zaenkrat znaša glavica družbe le 10 tisoč funtov, družba pa namerava zvišati glavico na 10 milijonov funtov. Družba namerava prevzeti v službo 800 letal, ki bi opravljali vso zračno službo od Londona do Moskve, Irana in drugih dežel srednjega vzhoda. Družba bi skrbela za potniški, blagovni in poštni promet. Po družbinih pravilih ne bi opravljala letala družbe in-

terne službe. »Airopia« naglašaja, da hoče doseči monopol v vsej Evropi in je v ta namen že stopila v zvezo z vladami in zračnimi atašej zaveznih in nevtralnih držav. Obstoječe nacionalne družbe kakor »Sabena« ali K. N. L. bi mogle z »Airopio« sodelovati, t. j. njih letala bi prevzela družba »Airopia«, letela pa bi ostala pod zastavo nacionalnih držav, vendar pa bi morale nacionalne družbe biti sestavni del »Airopie«. Z nameranim monopolom naj bi se dosegla internacionalizacija zračnega civilnega prometa, kar naj bi povzročilo, da bi se internacionaliziral tudi sodelaženi kapital. Na ugovor, kaj bi se zgodilo z obstoječimi nacionalnimi družbami, če bi se tem načrtom uprle in če bi se vlade dotičnih držav zoperstavile podelitvi monopolov, se glasi odgovor: V tem primeru se začne konkurenčni boj, v katerem mora zmagati Airopia, ker ima moderna letala, v večjo organizacijo in bolj močno kritje v hrbtu kot katera koli nacionalna družba. Zaradi tega bi tudi mogla cene določiti tako, da nacionalne družbe ne bi mogle konkurirati. Nova družba naj bi začela obratovati čim prej po sklenitvi miru.

Pomanjkanje v bogati Južni Ameriki

Brazilijska, ki je največji pridelovalec kave, je že v mirni dobi uničevala vsako leto velike presežke svojega kavinega pridelka. Tudi izobilje povzroča skrb. Venezuela ima obilje rudninskega olja, Argentina plava v mesu in pšenici, Bolivija ima zakladnico kositrja, Čilska država bi lahko živela samo od svojega bakra, pri vsem tem pa vse dežele bogate Južne Amerike trpijo pomanjkanje, ker zaradi vojne ne morejo vnovčiti in zamenjati presežkov svoje proizvodnje, ko jih ne morejo odpo-

slati tja, kjer so potrebni in zaželeni.

Najbolj nazorno se to vidi pri kavi. Brazilijska, ki ima približno tri četrtine svetovne proizvodnje, je v mirnih letih uničevala približno 15% svojega pridelka, da bi obdržala svojo ceno na svetovnem trgu. Vlada je sicer odredila, naj se presežki kavinega pridelka shranjujejo, a to je bilo neizvedljivo, ker ni bilo dovolj skladišč. Kavo so enostavno vsipali po tleh, kar je neugodno vplivalo na rodovitnost zemlje, potem so jo metali v morje ter s tem škodovali ribjemu zarodu, na zadnje pa so jo prepuščali ognju, a ker slabo gori, so jo morali še polivati s petrolejem, kar je tudi precej stalo. »Donauzeitung« piše, da je bil letni izdatek za petrolej pri sežiganju kave približno 4 milijone nemških mark.

To so bile skrbi in težave v mirni dobi, v vojni pa se je vse to povečalo in pomnožilo. Skoraj ena tretjina južnoameriške proizvodnje se je do l. 1939. izvažala v

Nemčijo in ostalo kontinentalno Evropo. To trgovino je vojna prekinila in ustavila in za proizvode Južne Amerike sta ostala kot kupca samo Anglija in USA. Ta dva kupca pa kupujeta samo to, kar v vojni neobhodno potrebuje. Tako ostane Južni Ameriki izobilje pridelkov in surovin, primanjkuje pa vsega tega, kar je prej uvažala in kar tvori precejšen del življenjskih potrebščin njenega prebivalstva in kar je neobhodno potrebno tudi v gospodarskem razvoju in udejstvovanju.

Južno Ameriko tvorijo dežele monokultur, ki zaradi vojne nimajo več možnosti izmenjave blaga ter tako pri vsem svojem bogastvu trpijo pomanjkanje. V republikah Costa Rica, Honduras in Nicaragua je več ko preveč sadja, v Argentini mesa, v Urugvaju volne, na Kubi sladkorja itd., stiska pa je povsod. Za stroje, ki jih je prej v zamenjavo za pridelke in surovine dajala Evropa, ni več mogoče dobiti nadomestnih sestavnih delov, za mesne in sočivne konzerve ni pločevine, za transportne žita ni vrec, za avtomobile pa ni bencina.

V vojni se je izkazalo, da monokulture Južne Amerike ne prenašajo krize. To občuti država, ker se močno zmanjšujejo davčni in carinski dohodki, najbolj pa občutijo to pameščenci in delavci, ker ne morejo dobiti tega, na kar so bili navajeni po svojem socialnem in kulturnem standardu.

Gospodarske vesti

Nemčija je uvozila iz jugovzhodnih držav blaga: l. 1933. za 435 milijonov mark, l. 1939. za 1049, l. 1940. za 1344, l. 1941. za 1343 in l. 1942. za 1862 milijonov mark. Nasprotno pa je Nemčija izvozila v jugovzhodne države blaga l. 1933. za 327, l. 1939. za 1097, l. 1940. za 1404, l. 1941. za 1472 in l. 1942. za 2020 milijonov mark. Nemški izvoz v jugovzhodne države je torej bolj narasel kot pa nemški uvoz iz teh držav.

Intenzivno pospeševanje čebelarstva na Hrvaškem je bilo uspešno. V letošnji meri prihajajo iz vseh delov Hrvaške vesti o ustanovitvi novih čebelarstev.

V okviru agrarne reforme je bilo na Slovaškem razdeljeno med kmetovalce 130.000 kat. johov zemlje. Zelo se je pospeševala tudi mehanizacija kmetijstva. S pomočjo vlade se je uvo-

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3 Telefon št. 22-72

Spedicija in prevoznitvo

GORNİK
Ljubljana, Kolodvorska 43

SCHNEIDER & VEROVŠEK
Trgovina z železnino
LJUBLJANA

NA DROBNO

NA DEBELO

F. & I. Goričar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
● priporoča razno manufakturno blago ●

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

ARBOR
lesna trgovina in industrijska družba z o. z.
LJUBLJANA